

Munkaerő-piaci igények

Tématerület és főbb megállapítások

Kínálati oldal: a nyilvántartott álláskeresők számának csökkenése 2013 után 2014-ben és 2015 első két negyedében is folytatódott. Győr-Moson-Sopron megyében szinte nem található szabad munkaerő a munkaerőpiacon és Zala megye mutatói is az országos átlag alá csökkentek 2015-ben a munkanélküliségi ráta tekintetében.

Keresleti oldal: országos tendencia, hogy hiány van szakmunkásból, technikusokból és mérnökökből az iparban, a fővárostól távol eső területeket és a nagyvállalatoknál kisebb vállalkozásokat a probléma fokozottan sújtja. Zala megyében és Vas megyében a tendencia még erősebb is mint máshol (okai: műszaki képzés Győr-Moson-Sopron megyére összpontosul, sok a gépipari vállalkozás (főleg Vas megyében), érződik Ausztria elszívó ereje).

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

Jelzett hiányszakmák

- Diplomás területen a gépészmérnök, a villamosmérnök, az informatikus és a gyártástechnológus/mechatronikai mérnök számít hiányszakmának
- Középfokú végzettségűeknél a gépésztechnikus, a CNC programozó, a gépbeállító, a forgácsoló-CNC forgácsoló, a hegesztő, elektroműszerész, szerszámkészítő a megjelölt hiányszakma
- A szakmunkások között a lakatosok, a forgácsolók és a hegesztők hiánya a legnagyobb

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- Diplomás területen összességében 282 főnyi munkaerőigényt jeleztek a szervezetek, ebből 90 fő volt a gépészmérnöki igény, 33 főnyi a gyártástechnológiai mérnöki igény és 20 fő a logisztikus szakemberek iránt jelzett kereslet.
- Középfokú végzettségűeknél 246 főnyi munkaerőigényt jeleztek a vállalatok, 152 fő volt a gépész szakterületre eső igény (61%-a a teljes igény-állománynak), 33 főnyi az elektronikai területekhez kapcsolódó szakemberigény. A kétharmada a jövőbeli fejlesztések miatt vált szükségessé, 93 fő ebből gépész szakterületre eső igény.
- 370 főnyi szakmunkásra lenne igény, amelyből 206 fő volt a gépész szakterületre eső igény (55%-a a teljes igénynek), 61 főnyi a könnyűipari területekhez kapcsolódó szakemberigény.

Beszállítói státusz

Tématerület és főbb megállapítások

Szakterületi jellemzők általánosságban: a járműgyártókon (OEM) túl a rendszerintegrátorok (TIER1), a technológia beszállítók (TIER2) és alapanyaggyártók (TIER3) feladatai és a velük szemben állított követelmények is nagyon komplexek, nehezen teljesíthetőek.

A kutatással elért Vas megyei és Zala megyei beszállítók: 2015 I. félévében a két megye járműiparának termelési kapacitása 260 milliárd forint volt. A kutatás során a 102 megkérdezett vállalatból TIER1 státusszal rendelkezik 9, TIER2 státusszal 3, TIER3 státusszal 1 vállalkozás, egyéb beszállítói státuszt jelzett 10 vállalkozás, termelési kapacitásuk a megye járműipari kapacitásainak 5-10%-a.

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

A kutatásban résztvevő beszállítók általános jellemzői

- Az első körös beszállítók (TIER1) olyan nagyvállalatok, amelyek közvetlen kapcsolatban állnak az összeszerelő üzemekkel, többnyire exportra termelnek és erős iparági kapcsolatokkal, versenyképes tudástőkével bírnak, jelentős a kutató-fejlesztő kapacitásuk.
- A TIER1-es beszállítókon túl, a piramis alsó szintjein találjuk a harmadik és sokadik beszállítókat. Ezek a cégek a legegyszerűbb alkatrészeket állítják elő, a sokadik körös beszállítók pótalkatrészeket állítanak elő bér munkában.

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- A 13 TIER státuszú beszállítóból 8 végez exporttevékenységet, 5 csak a hazai beszállítói partnereket szolgálja ki, 4 TIER státuszú vállalkozás végez K+F tevékenységet is, 9 TIER státusszal rendelkező vállalkozás tartozik a „Kiemelt” TEAOR tevékenységeket végző fém- és gép-ipari körbe, 4 vállalkozás végez más típusú tevékenységet.
- A beszállítók felének 75,1%-100%-ban a felettük álló beszállító, vagy összeszerelő kiszolgálása foglalja le termelési kapacitásait.
- Azon 80 vállalkozás közül, amelyeknek jelenleg nincs semmilyen beszállítói státusza, 21 tervezi, hogy 1-3 éven belül minősítse magát beszállítóként.

Nagyvállalatok és kkv-k fejlesztései

Tématerület és főbb megállapítások

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

Szakterületi jellemzők

Általánosságban: Az elmúlt 3 évben országosan jelentős felfutás volt a feldolgozóipar beruházási számaiban (2013-ban 1 360 milliárd forint, 2014-ben 1 490 milliárd forint). Láthatóak a régiós számokban is egy magas bázisról induló kismértékű bővülés (2013-ban és 2014-ben is 500 milliárd forint körüli beruházás történt).

A kutatással elért Vas megyei és Zala megyei vállalkozások: 44%-uk rendelkezik konkrét beruházási tervvel, a beruházni szándékozók 44%-a saját forrásból, 22%-a uniós támogatásból valósítaná meg beruházását. Külső hitelt 16%-uk használna fel és 6%-a a válaszadóknak magyar állami támogatásra vár beruházásaihoz (12% egyéb megoldást keresne)

A kutatással érintett megyék általános jellemzői

- Látható egyfajta kettőség a két megye beruházási struktúrájában: Vas megyében jelentősebb a beruházási volumen (A KSH adatok alapján 2015 I. félévében ötszörös a különbség Vas megye javára) és itt inkább exportból származó gépek kerültek beszerzésre, Zala megyében kisebb értékű beruházási volumen mellett inkább épületek és építmények kerültek aktiválásra a gazdálkodó szervezeteknél 2015 elő felében.

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- A kutatás által elért 102 vállalat közül konkrét beruházási tervvel 44 üzleti szervezet rendelkezik.
- A nagyvállalatok tisztán saját forrásból ruháznának be, a középvállalkozások majdnem fele szintén, de ebben a vállalati csoportban az uniós támogatás és a külső hitelforrás jelentősége is nő.
- A beruházások célterületei közül legjelentősebb a termelési infrastruktúra (az összes fejlesztés 60%-a) jelentős még az IT és a logisztikai jellegű beruházások területe (10-10%)

Exportkibocsátás

Tématerület és főbb megállapítások

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

Szakterületi jellemzők

Általánosságban: Zala megyében az export értékesítés volumene 42,051 milliárd forintról 43,586 milliárd forintra nőtt (+3,6%). Vas megyében - ugyan ebben az időszakban - az export értékesítés volumene 377,952 milliárd forintról 409,689 milliárd forintra nőtt. Az exportbővülés mértéke 8,5%-os volt.

A kutatással érintett megyék általános jellemzői

- 2014 I. féléve és 2015 I. féléve között mindkét megyében növekedni tudott az exportértékesítés
- Vas megyében majdnem tízszer nagyobb az export értékesítés mértéke mint Zala megyében

A kutatással elért Vas megyei és Zala megyei vállalkozások: A kutatásban résztvevő vállalatok 49%-a végez exporttevékenységet. A nagyvállalatok körében ez az arány 87,5%-os, a középvállalatok esetében 73,7%-os, a kisvállalatoknál 54,8%. A mikro-vállalkozások közül minden negyedik végez exporttevékenységet.

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- Az exportértékesítések kapcsán a legfontosabb célország a minta vállalatainál is elsősorban Németország volt, de a határ közelségéből adódóan a térség üzleti szervezeteinél az országos átlagnál fontosabb gazdasági partner Ausztria.
- A mikro- és kisvállalkozásoknál inkább Ausztria a leginkább preferált exportterület, a középvállalkozásoknál Németország, a nagyvállalatoknál Németország és az USA.

Vállalati együttműködések

Tématerület és főbb megállapítások

Intézményi együttműködések: meg kell erősíteni a vállalati, munkaadói kapcsolatrendszert a felsőoktatási- és szakképzési rendszer tartalmi megújulása érdekében, a képzési igényeket be kell csatornázni a képzésekbe. A K+F+I és a tartalomfejlesztési együttműködésekre is fokozott hangsúlyt kell fektetni.

A kutatással elért Vas megyei és Zala megyei vállalkozások: 29 olyan vállalkozás volt a mintában, amely jelölte, hogy együttműködik más szervezetekkel.

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

A területen elérni szükséges célok

- A nemzeti szakpolitikai stratégiák a jövőben elő kívánják segíteni az intézmények és vállalkozások közötti oktatási együttműködések erősödését;
- Cél a kutatási együttműködések erősítése;
- Cél közös képzések indítása, a meghatározó intézmények, vállalkozások mentori szerepének megerősítése;
- A hallgatók gyorsabb fejlődését segítő hálózatok kialakítása;

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- A 29 vállalkozás a mintában, amely jelölte, hogy együttműködik más szervezetekkel, 54 ilyen együttműködési területet jelölt meg. A termelési területen történő együttműködések mellett a szakképzés- és a felsőoktatás az a szakterület, amelyen leginkább kialakultak formális „szövetségek”. Ezeket a témaköröket követi az érdekvédelem és a beszerzés-logisztika és a K+F területe.
- A termelés az a terület, amelyen leginkább szeretnék a jövőbeli, további együttműködések a fő üzleti döntéshozók, a szakképzés- és a K+F szintén az a terület, amelyen szívesen működnének együtt a vállalatok a jövőben.

Tématerület és főbb megállapítások

Szakterületi jellemzők általánosságban: A Nyugat-dunántúli régió súlya a kutatás-fejlesztési teljesítménye tekintetében elmarad a gazdasági súlya által képviselt országos részesedéstől.

A kutatással elért Vas megyei és Zala megyei beszállítók: a kutatásba résztvevő vállalkozások 15%-a végez K+F tevékenységet (15 vállalkozás).

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

A kutatásban résztvevő beszállítók általános jellemzői

- A kutatók számított létszámának 60%-a Nyugat-Dunántúlon a vállalati szektorhoz, negyede a felsőoktatáshoz kötődik (ebben a régióban legmagasabb az ipari K+F aránya).
- A régióban a felsőfokú intézményrendszer és a gazdasági szerkezet sajátosságainak köszönhetően a kutatás-fejlesztés egyértelműen a két egyetemnek is székhelyül szolgáló Győr-Moson-Sopron megyében csúcsozódik, míg Vas és Zala megye részesedése a régión belül jóval szerényebb.

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- A kutatás eredményeként két vállalatméretbe tartozó vállalatok aktívan igazán a K+F területen: a nagyvállalatok (8-ból 3 aktív a területen) és a kisvállalatok, amely körben minden ötödik üzleti szervezet foglalkozik K+F tevékenységekkel.
- A kutatással elért vállalkozásoknál (szervezetben belül) prototípusok előállítására (termékfejlesztés) 10 esetben, a technológia fejlesztések kialakítására (technológia-fejlesztés) 8 üzleti szervezetben került sor. Egy esetben találoztunk innovációs szolgáltatásfejlesztéssel (egy nagyvállalatnál).

Képzési területek

Tématerület és főbb megállapítások

Szakterületi problémák: jelenleg vannak olyan szakterületek, földrajzi területek az országban, amelyek kapcsán nem elégséges a helyi oktatási/képzési intézmények munkaerő-piaci kibocsátása. Javítani szükséges továbbá a képzések munkaerő-piaci fókuszát és a pályaorientációs tevékenységet.

A kutatással elért Vas megyei és Zala megyei térségben: a vizsgált vállalatok – jellemzően a vállalatmérettől függő mértékben – jelenleg is küzdenek munkaerőhiánnyal bizonyos pozíciók kapcsán. Ezt ellensúlyozandó magas arányban vállalnak szerepet az oktatásban/képzésben.

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

A területen elérni szükséges célok

- A helyi gazdaság igényeit tekintve „piacképes” és megfelelő mennyiségű általános- és szakképzettséggel rendelkező munkaerőre van szükség a szakmunkás- és a középfokú szakterületeken.
- A felsőoktatásban is minőségi átalakítás szükséges, a struktúra megőrzése mellett a helyi gazdasági igényeket piacképes, jó elméleti- és gyakorlati tudással rendelkező, megfelelő mennyiségű műszaki értelmiséggel kell tudni ellátni.
- Fokozni és támogatni kell a vállalkozások szerepvállalását a oktatási és képzési területeken.

Konkrét igények a kutatásban résztvevő vállalatoknál

- A kutatás teljes mintájában a vállalatok 46%-nak van igénye most betöltetlen pozíciókra felsőfokú munkatársra a következő három évben, 48%-nak középfokú, 41%-nak pedig középfokú érettségizetlen munkatársra.
- Saját képzéseket rendszeresen szervezni a 102 vállaltból 24 tervez a jövőben (kevesebb, mint jelenleg), 31 tervez tanulószervezőket kötni (itt bővülés prognosztizálható). A duális- szakképzésben gyakorlati oktatási helyszíneként infrastruktúrát biztosítani 16 tervez (bővülés), duális felsőoktatási gyakorlati oktatási helyszínt 12 vállalat (bővülés) biztosítana a jövőben. Felsőoktatási K+F programokban 10 szervezet venne részt (bővülés).

Lehetőség a cégek közötti átjárhatóságra, kompetenciafejlesztési programok kapcsán

Tématerület és főbb megállapítások

Szakterületi problémák: a kompetenciafejlesztés kapcsán, a felnőttképzés keretei között végrehajtott kompetenciafejlesztések gyakoriságukat tekintve jelenleg nem érik el az EU-s átlagot. Célunk volt megállapítani, hogy a célcsoport mekkora hányada lát elvi lehetőséget ilyen típusú képzések jövőbeli kialakítására, akár közös projektek keretében.

Azonosított jellemző

Jelentős hatás a szakterület stratégiájára

Konkrét előfordulási arányok a kutatásban résztvevő vállalkozásoknál

- Vállalatméret szerinti megoszlásban minden vállalati szegmensben minden negyedik, ötödik vállalkozás az, amely lát lehetőséget az átjárható kompetenciafejlesztési lehetőségek megvalósítására, vagy új, akár másokkal közösen végrehajtott projektek elindítására, ahhoz való csatlakozásra. Ez az arány csak a mikro-vállalkozásoknál volt alacsonyabb, mert ebben a vállalati körben 10% alatti volt a pozitív válaszadók aránya.

„Jó gyakorlatok”

Tématerület és főbb megállapítások

Szakterületi problémák: olyan jó gyakorlatokat átadni hajlandó vállalkozásokat kerestünk a kérdés kapcsán, amely nem bánja, ha az átadott tudásból a versenytárs vállalkozásoknak is előnye származik.

Azonosított jellemző

Jelentős hatás
a szakterület
stratégiájára

Konkrét előfordulási arányok a kutatásban résztvevő vállalkozásoknál

- Minden tizenegyedik vállalkozás hajlandó „jó gyakorlatait” megosztani másokkal, akár úgy is, hogy az versenylőnyt jelent a másik vállalatoknak. Vállalati méret szerint a kkv-k 15%-a hajlandó így versenylőnyt biztosítani másoknak is, a mikro-vállalkozások és a nagyvállalatok ettől egyöntetűen elzárkóztak.

